Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
NIILO JÄÄSKINEN
esitatud 28. veebruaril 2013[1]

Kohtuasi C-542/11Staatssecretaris van Financiënversus

Codirex Expeditie BV

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaad))

Ühenduse tolliseadustik — Määrus (EMÜ) nr 2913/92 — Artikkel 50 — Ajutiselt ladustatud kaup — Ühenduseväline kaup — Ühenduse välistransiidiprotseduur — Tollikäitlusviisi määramise hetk — Artiklid 63 ja 67 — Tollideklaratsiooni aktsepteerimine — Artikkel 73 — Kauba vabastamine — Artikkel 203 — Tollivõlg

I. Sissejuhatus

1. Kaks puuduvat pakkeühikut liha – sellest see kohtuasi alguse sai. Põhikohtuasja faktilistest asjaoludest nii palju, et Brasiiliast Madalmaadesse veeti laevaga ja konteineris jahutatud veiseliha saadetis. Kui eemaldati plommid, mille oli enne kauba vabastamist paigaldanud Rotterdami (Madalmaad) sadama tolliasutus, leidis kauba saaja ainult 1667 pakkeühikut 1669-st, mida oli tollideklaratsioonis nimetatud.

2. Käesolev eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92 – millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik[2] (edaspidi „tolliseadustik") – artikli 50 tõlgendamist. See taotlus esitati vaidluse raames, mille pooled on Staatssecretaris van Financiën (rahandusministeeriumi riigisekretär, edaspidi „Staatssecretaris") ja Codirex Expeditie BV (edaspidi „Codirex") ning mis käsitleb maksuteadet tasumisele kuuluva tolli- ja käibemaksu kohta.

3. Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) soovib sisuliselt teada, missugusest hetkest peale on ühenduseväliselе kaubale, millel on ajutiselt ladustatud kauba staatus ja mis on deklareeritud suunamiseks ühenduse välistransiidiprotseduurile, määratud tollikäitlusviis tolliseadustiku artikli 50 tähenduses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab võimalikuks kahte erinevat hetke: kas siis, kui aktsepteeritakse deklaratsioon (vastavalt tolliseadustiku artiklile 63), või siis, kui kaup pärast deklaratsiooni aktsepteerimist vabastatakse (vastavalt tolliseadustiku artiklile 73).

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307. Määrust on muudetud 20. novembri 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, lk 1).

4. Meenutan, et kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus D. Wandel, pidi Euroopa Kohus juba arutama samalaadset küsimust seoses juhtumiga, mil ühenduseväline kaup deklareeriti vabasse ringlusse lubamiseks.[3] Viidatud kohtuasjas leidis Euroopa Kohus, et otsustav on kauba vabastamise hetk.[4]

II. Õiguslik raamistik

5. Tolliseadustiku artikli 4 punktides 15, 16 ja 20 on sätestatud:

„Käesolevas seadustikus kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

15) tollikäitlus:

a) kauba suunamine tolliprotseduurile;

[...]

16) tolliprotseduur:

a) vabasse ringlusse lubamine;

b) transiit;

[...]

20) kauba vabastamine – toiming, millega toll teeb kauba kättesaadavaks eesmärkide jaoks, mis tulenevad tolliprotseduurist, millele kaup on suunatud”.

6. Tolliseadustiku artikli 37 kohaselt kuulub Euroopa Ühenduse tolliterritooriumile toodud kaup tollijärelevalve alla selle saabumisest alates. Toll võib seda kontrollida ning see jääb tollijärelevalve alla nii kauaks, kui on vajalik selle tollistaatuse määramiseks.

7. Tolliseadustiku artikkel 48 sätestab, et „tollile esitatud ühendusevälisele kaubale määratakse ühendusevälisele kaubale ettenähtud tollikäitlusviis”.

8. Tolliseadustiku artikkel 50 on sõnastatud järgmiselt:

„Tollile esitatud kaubal on esitamise järgselt ajutiselt ladustatud kauba staatus, kuni sellele määratakse tollikäitlusviis. Sellist kaupa nimetatakse edaspidi „ajutiselt ladustatud kaubaks”.”

9. Tolliseadustiku artikli 59 lõige 1 näeb ette:

„Kõigi kaupade kohta, mis soovitakse tolliprotseduurile suunata, tuleb esitada kõnealusele tolliprotseduurile vastav tollideklaratsioon.”

3 — 1. veebruari 2001. aasta otsus kohtuasjas C-66/99 (EKL 2001, lk I-873).

4 — Meenutan ka, et hiljutised 6. septembri 2012. aasta otsused kohtuasjas C-262/10: Döhler Neuenkirchen ja kohtuasjas C-28/11: Eurogate Distribution – kohtuasjad, milles ma esitasin oma ettepanekud 8. märtsil 2012 – käsitlevad järgmist etappi, mil kaubale *on juba määratud* tollikäitlusviis ja selles etapis esineb rikkumisi. Niisugusel juhul peab võlgnik täitma kohustused, mis tulenevad asjaomase tolliprotseduuri kasutamisest (seestöötlemise protseduur kohtuasjas Döhler Neuenkirchen ja tolliladustamisprotseduur kohtuasjas Eurogate Distribution).

10. Tolliseadustiku artikkel 63 sätestab:

„Toll aktsepteerib viivitamata tollideklaratsioonid, mis vastavad artiklis 62 sätestatud tingimustele, kui kaup, mille kohta tollideklaratsioon on tehtud, esitatakse tollile."

11. Tolliseadustiku artiklis 67 on nähtud ette:

„Kui ei ole otseselt teisiti sätestatud, siis kuupäev, mida arvestatakse tolliprotseduuri, millele kaup on deklareeritud, kõiki sätteid kohaldades, on see kuupäev, kui toll tollideklaratsiooni aktsepteerib."

12. Tolliseadustiku artikli 73 lõige 1 sätestab:

„1. Kui tingimused kauba kõnealusele protseduurile suunamiseks on täidetud ja kauba suhtes ei kehti mingid keelud ega piirangud, vabastab toll kauba niipea, kui tollideklaratsiooni andmed on kontrollitud või ilma kontrollimata aktsepteeritud, ilma et eelöeldu piiraks artikli 74 kohaldamist. Sama kehtib juhul, kui mõistliku tähtaja jooksul ei ole sellist kontrolli võimalik lõpule viia ja kaup ei pea enam kontrolli otstarbel kohal olema."

13. Tolliseadustiku artikkel 74 näeb ette:

„1. Kui tollideklaratsiooni aktsepteerimise tulemusel tekib tollivõlg, vabastatakse tollideklaratsioonis nimetatud kaup ainult juhul, kui tollivõlg on tasutud või selle tasumine tagatud. Seda sätet ei kohaldata ajutise impordi protseduuri suhtes osalise imporditollimaksudest vabastamisega, ilma et eelöeldu piiraks lõike 2 kohaldamist.

2. Kui toll nõuab tagatise esitamist vastavalt sätetele, millega reguleeritakse tolliprotseduuri, millele kaup on deklareeritud, ei lubata nimetatud kaubale kõnealust tolliprotseduuri kohaldada enne tagatise esitamist."

14. Tolliseadustiku artiklis 203 on nähtud ette:

„1. Tollivõlg impordil tekib, kui:

— kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, viiakse ebaseaduslikult tollijärelevalve alt välja.

2. Tollivõlg tekib kauba tollijärelevalve alt väljaviimise hetkel.

3. Võlgnikud on:

— isik, kes kauba tollijärelevalve alt välja viis,

— isikud, kes selles väljaviimises osalesid ja kes teadsid või oleksid pidanud teadma, et kaupa viiakse tollijärelevalve alt välja,

— isikud, kes kõnealuse kauba omandasid või seda valdasid ja kes kauba omandamise või saamise ajal teadsid või oleksid pidanud teadma, et see on tollijärelevalve alt välja viidud, ja

— asjakohasel juhul isik, kes peab täitma kohustusi, mis tulenevad kauba ajutisest ladustamisest või tolliprotseduuri kasutamisest, millele kaup on suunatud."

III. Põhikohtuasi, eelotsuse küsimus ja menetlus Euroopa Kohtus

15. Seaport International lossis jahutatud veiseliha saadetise, mis veeti laevaga konteineris Brasiiliast Madalmaadesse, Rotterdami sadamas. Ta paigutas konteineri oma territooriumile, oodates, et kaubale, mida see sisaldab, määratakse tollikäitlusviis.

16. Sel ajal kui konteiner oli Seaport Internationali terminali territooriumil, esitas deklarandina tegutsenud Codirex 6. novembril 2007 elektroonilise tollideklaratsiooni, et saadetis suunataks ühenduse välistransiidiprotseduurile. Rotterdam Seaporti tolliasutus aktsepteeris selle deklaratsiooni viivitamatult. Sel hetkel asus deklaratsioonis nimetatud konteiner Seaport Internationali konteinerterminali territooriumil. Selle transiidideklaratsiooni esitamise ajal oli sellel kaubal ajutiselt ladustatud kauba staatus tolliseadustiku artikli 50 tähenduses.

17. Järgmisel hommikul, s.o 7. novembril 2007 vabastas toll kauba vahetult pärast seda, kui oli konteinerile paigaldanud plommid. Samal päeval veeti konteiner maanteed pidi veiseliha saajale, Eurofrigo BV-le (edaspidi „Eurofrigo”); viimane asub Maasvlakte (Madalmaad) tööstuspargis ja tal on volitatud kaubasaajana asjaomane luba.[5] Konteineri saabumisel tuvastas Eurofrigo, et plommid on veel terved. Pärast plommide eemaldamist märkas ta aga, et konteineris on veiseliha kahe pakkeühiku võrra vähem, kui oleks pidanud tollideklaratsioonis esitatud andmete alusel olema. Eurofrigo sõnul ei olnud konteineril lahtimurdmise jälgi.

18. Kuna Rotterdam Seaporti tolliasutus ei olnud saanud mingit kinnitust selle kohta, et kaup on jõudnud Eurofrigosse, viis ta läbi uurimise, mille tulemusena saatis ta Codirexile 3. juulil 2008 maksuteate, mille kohaselt pidi viimane tasuma tolli- ja käibemaksu.

19. Codirex vaidlustas selle maksuteate Rechtbank te Haarlemis (Haarlemi esimese astme kohus).

20. Vaidlusese oli Rechtbank te Haarlemis küsimus, kas Codirexi kui deklaranti ühenduse välistransiidiprotseduurile suunamisel võib pidada vastutavaks kadumise eest,[6] mis tõenäoliselt leidis aset tollideklaratsiooni aktsepteerimise hetke ja konteinerile plommide paigaldamise vahelisel ajal, vahetult enne kauba vabastamist transiidiprotseduurile suunamiseks. Põhikohtuasjas ei ole väidetud, et puuduvad pakkeühikud kadusid plommitud konteineri vedamisel Seaport Internationali terminali territooriumilt Eurofrigo tegevuskohta.

21. Rechtbank te Haarlem leidis, et tolliterritooriumile toodud, tollile esitatud ja seejärel ühenduse välistransiidiprotseduurile suunamiseks deklareeritud ühendusevälisel kaubal on hetkeni, mil toll selle vabastab, ajutiselt ladustatud kauba staatus.

22. Seejärel leidis Rechtbank te Haarlem, et Codirexi ei saa ajavahemikul kauba ajutisest ladustamisest kuni selle vabastamiseni transiidiprotseduurile suunamise eesmärgil käsitada võlgnikuna tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 neljanda taande tähenduses. Ta tugines seda järeldust tehes Euroopa Kohtu 15. septembri 2005. aasta otsusele kohtuasjas United Antwerp Maritime Agencies ja Seaport Terminals[7] ning asus seisukohale, et sel ajal ei olnud nimetatud kaup Codirexi valduses ja samuti oli ta liiga kaugel, et kaupa edasi toimetada või ladustada.

23. Staatssecretaris esitas Rechtbank te Haarlemi selle otsuse peale kassatsioonkaebuse Hoge Raad der Nederlandenile.

5 — Vt komisjoni 2. juuli 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele nr 2913/92 (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3), artikkel 406.

6 — Selle termini („kadumine”) kasutamine ei ütle midagi nende kahe pakkeühiku tegeliku saatuse kohta, mis ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtu edastatud teabe kohaselt teada.

7 — C-140/04, EKL 2005, lk I-8245, punktid 35-39.

24. Selles olukorras otsustas Hoge Raad der Nederlanden menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Millal määratakse „ajutiselt ladustatud kauba" staatusega ühendusevälisele kaubale, mille kohta on esitatud ühenduse välistransiidiprotseduurile suunamise deklaratsioon, tollikäitlusviis tolliseadustiku artikli 50 tähenduses?"

25. Kirjalikud seisukohad esitasid Madalmaade ja Kreeka valitsus ning Euroopa Komisjon, kelle suulised seisukohad kuulati samuti ära kohtuistungil, mis toimus 12. detsembril 2012.

IV. Õiguslik analüüs

A. *Sissejuhatavad märkused*

26. Vastavalt tolliseadustiku artiklile 50 on tollile esitatud kaubal ajutiselt ladustatud kauba staatus, kuni sellele määratakse tollikäitlusviis. Kauba tollikäitlusviis on eelkõige kauba suunamine tolliprotseduurile, milleks praegusel juhul on näiteks ühenduse välistransiidiprotseduur. Tolliseadustiku artikli 59 lõike 1 kohaselt tuleb kõigi kaupade kohta, mis soovitakse tolliprotseduurile suunata, esitada kõnealusele tolliprotseduurile vastav tollideklaratsioon.

27. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates tuleb täpselt kindlaks määrata tolliseadustiku artiklis 50 osutatud hetk, mil ajutiselt ladustatud kaubale määratakse tollikäitlusviis ja kaubal ei ole seega enam ajutiselt ladustatud kauba staatust.

28. Kohe alguses on vaja märkida, et kohtutoimik ei võimalda kindlaks teha, kas need kaks kõnesolevat pakkeühikut olid tõesti konteineris, kui see Rotterdami sadamasse saabus. Sellel asjaolul – mida peab hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus – on olulised praktilised tagajärjed.

29. Tollijärelvalve alt väljaviimine sai nimelt aset leida üksnes juhul, kui Codirexi esitatud deklaratsioon vastas tegelikkusele.

30. Kui need kaks pakkeühikut olid deklaratsiooni esitamise hetkel konteineris ja see deklaratsioon vastas seega tegelikkusele, kadusid need pakkeühikud siis, kui kaup oli tollijärelvalve all. Niisugusel juhul tuleb kõnesolevalt kaubalt tasuda tolliseadustiku artikli 203 kohaselt tollimaksu, kusjuures võlgnik võib olla Codirex või kolmas isik.

31. Kui need kaks puuduvat pakkeühikut ei jõudnud aga kunagi Rotterdami, oli deklaratsioon sisuliselt vale.[8] Niisugusel juhul on tegemist mitteeksisteeriva kaubaga, mida ei saadud tollijärelvalve alt välja viia, nii et selle osas ei saanud tekkida mingit tollivõlga.[9]

32. See täpsustatud, tuleb märkida, et eelotsusetaotluses on Euroopa Kohtule hindamiseks esitatud kohtuasja käsitletud, oletades, et tegemist on esimese võimalusega. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teada, kes on põhikohtuasjas tollivõla puhul võlgnik. Sellele küsimusele vastamiseks peab eelotsusetaotluse esitanud kohus saama teha kindlaks, kas kadumaläinud kaup viidi tollijärelevalve alt välja, kui see oli ajutiselt ladustatud kauba staatuses või ühenduse välistransiidiprotseduuril. Teda huvitab seega täpne hetk, millal lõpeb ajutine ladustamine ja algab transiidiprotseduur.

8 — Märgin, et Hoge Raad der Nederlandeni kohtujurist soovitas oma 30. septembri 2010. aasta ettepanekus eelotsusetaotluse esitanud kohtul saata asi tagasi esimese astme kohtusse, et seal selgitataks faktilisi asjaolusid. Lisaks ei näi mulle õiglasena nõustuda sellega, kui vastutus deklaratsiooni vigadest tingitud tollivõla eest asetatakse ainult selle sadamaettevõtja õlule, kes „ajutiselt ladustatud" kauba lossis.

9 — Vt selle kohta 15. juuli 2010. aasta otsus kohtuasjas C-234/09: DSV Road (EKL 2010, lk I-7333, punkt 23).

33. Tolliseadustiku artikli 203 lõikest 1 tuleneb, et tollivõlg impordil tekib, kui kaup, millelt tuleb tasuda imporditollimaks, viiakse ebaseaduslikult tollijärelevalve alt välja (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus United Antwerp Maritime Agencies ja Seaport Terminals, punkt 28). Euroopa Kohtu praktika kohaselt hõlmab tollijärelevalve alt väljaviimine igasugust tegevust või tegevusetust, mille tulemusena takistatakse, kas või korraks, pädeva tolliasutuse juurdepääsu tollijärelevalve all olevale kaubale ning tolliseadustiku artikli 37 lõikes 1 sätestatud kontrolli läbiviimist (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus United Antwerp Maritime Agencies ja Seaport Terminals, punkt 28).

34. Kui kaup kadus siis, kui sellel *oli ajutiselt ladustatud kauba staatus*, ei ole Codirex tollivõla osas võlgnik, sest ta ei ole see isik, kes pidi täitma kohustusi, mis tulenevad kauba ajutisest ladustamisest, tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 neljanda taande tähenduses,[10] ilma et see piiraks tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 esimeses kuni kolmandas taandes kirjeldatud vastutuse juhtude kohaldamist.

35. Kui aga kaup kadus hoopis siis, kui see oli *juba suunatud ühenduse välistransiidiprotseduurile*, on Codirex printsipaalina võlgnik, sest ta on see isik, kes pidi täitma kohustusi, mis tulenevad selle tolliprotseduuri kasutamisest, millele kaup oli suunatud, tolliseadustiku artikli 203 lõike 3 neljanda taande tähenduses.

36. Selles osas tuleb märkida, et tolliseadustikus ei ole täpselt kindlaks määratud hetk, millal lõpeb ajutine ladustamine, ega hetk, millal algab ühenduse välistransiidiprotseduur.[11]

37. Selles küsimuses on praeguse vaidluse raames esitatud kaks väidet.

38. Esimese kohaselt - mille esitasid Staatssecretaris eelotsusetaotluse esitanud kohtus ning Madalmaade ja Kreeka valitsus Euroopa Kohtus - lõpeb ajutine ladustamine hetkel, kui *aktsepteeriti* tolliprotseduurile vastav *tollideklaratsioon* tolliseadustiku artikli 59 tähenduses. Nad tuginevad selles osas tolliseadustiku artiklile 67, milles on nähtud ette, et kuupäev, mida arvestatakse tolliprotseduuri – millele kaup on deklareeritud – kõiki sätteid kohaldades, on see kuupäev, kui toll tollideklaratsiooni aktsepteerib.

39. Teise väite kohaselt – mida näib pooldavat eelotsusetaotluse esitanud kohus ning mida kaitsesid selles kohtus Codirex ja Euroopa Kohtus komisjon – lõpeb ajutine ladustamine siis, kui toll asjaomase kauba *vabastab*. Selle seisukoha põhjendamiseks viitavad nimetatud pooled tolliseadustiku artiklile 73 ja artikli 74 lõikele 2 ning väidavad, et vabastamine ei saa leida aset enne, kui on täidetud kauba asjaomasele protseduurile suunamise tingimused. Nende meelest ei saa asuda seisukohale, et deklaratsiooni aktsepteerimine lõpetab ajutise ladustamise, kui asjaomasele tolliprotseduurile suunamiseks vajalikud tingimused ei ole veel täidetud. Konkreetselt ühenduse välistransiidiprotseduuri korral, mille puhul on vaja tagatist, ei saa kaupa vabastada enne, kui tagatis on antud. Kuni selleni, kui toll kauba vabastab, kohaldatakse edasi neid vastutust käsitlevaid õigusnorme ja nõudeid, mis tulenevad varasemast kauba ajutisest ladustamisest.

40. Neid kahte väidet tuleb uurida järgemööda.

B. *Tollideklaratsiooni aktsepteerimine*

41. Ma nõustun komisjoni väljapakutud tõlgendusega, mille kohaselt ei too tollideklaratsiooni aktsepteerimine kaasa kauba suunamist taotletavale tolliprotseduurile. Kaup jääb pärast niisugust aktsepteerimist ajutiselt ladustatuks.

10 — Vt eespool viidatud kohtuotsus United Antwerp Maritime Agencies ja Seaport Terminals, punktid 38 ja 39.

11 — Tuleb märkida, et tingimusi, mil ühenduse välistransiidiprotseduur lõpeb, on seevastu täpsustatud tolliseadustiku artiklis 92.

42. Euroopa Kohus meenutas hiljuti, et nagu tuleneb tolliseadustiku artikli 4 punktist 17, kujutab tollideklaratsioon endast toimingut, millega deklarant avaldab ettenähtud vormis ja korras soovi suunata kaup teatavale tolliprotseduurile. [12]

43. Tolliseadustiku artikli 63 kohaselt on tollil kohustus aktsepteerida tollideklaratsioonid viivitamata ning tolliseadustiku artikli 67 järgi on kuupäev, mida arvestatakse tolliprotseduuri – millele kaup on deklareeritud – kõiki sätteid kohaldades, see kuupäev, kui toll tollideklaratsiooni aktsepteerib.

44. Komisjon meenutab õigesti, et pärast deklaratsiooni aktsepteerimist võib toll tolliseadustiku artikli 68 kohaselt aktsepteeritud deklaratsioone kontrollida. [13]

45. Niisuguse kontrollimisvõimaluse olemasolu tähendab, et deklaratsiooni ametlikule aktsepteerimisele võib järgneda selliste meetmete võtmine, nagu on nähtud ette tolliseadustiku artiklites 71 ja 72, et tagada seda tolliprotseduuri käsitlevate õigusnormide õige kohaldamine, millele kaup on suunatud.

46. Praeguses kohtuasjas kasutati aega, mis jäi aktsepteerimise ja vabastamise vahele, ära seega konteinerile plommide paigaldamiseks, et tagada tolliseadustiku artikli 72 õige kohaldamine ühenduse välistransiidiprotseduuri puhul.

47. Kuna deklaratsiooni võib vastavalt tolliseadustiku artiklile 68 kontrollida *isegi pärast selle aktsepteerimist*, peab kaup jääma tollijärelevalve alla. Nii kaua, kui kaup on ajutiselt ladustatud, on see järelevalve tagatud, sõltumata sellest, missugust tolliprotseduuri hiljem kohaldatakse.

48. Tuleb meenutada, et kohtuotsuses D. Wandel [14] märkis Euroopa Kohus juba, et vabasse ringlusse lubamiseks mõeldud kaup jääb ajutiselt ladustatuks kuni vabastamiseni. Järelikult tekib tollivõlg tolliseadustiku artikli 203 kohaselt siis, kui kaup kaob tollideklaratsiooni aktsepteerimise hetke ja kauba vabastamise hetke vahel.

49. Teiste tolliprotseduuride puhul ei ole põhjust valida muud lahendust, ehkki need protseduurid erinevad vabasse ringlusse lubamisel kauba vabastamisest, sest nende puhul on ette nähtud kauba jäämine tollijärelevalve alla pärast selle vabastamist, nagu ühenduse välistransiidiprotseduuri puhul.

C. Kauba vabastamine

50. Kauba saab vabastada alles pärast tollideklaratsiooni akptsepteerimist.

51. Tolliseadustiku artikkel 73 lubab tollil kauba vabastada niipea, kui tingimused kauba taotletavale protseduurile suunamiseks on täidetud. Sama mõtte võib leida kauba vabastamise määratlusest, mis on toodud tolliseadustiku artikli 4 punktis 20 ning mille kohaselt on tegemist toiminguga, millega toll teeb kauba kättesaadavaks eesmärkide jaoks, mis tulenevad tolliprotseduurist, millele kaup on suunatud. Neid kahte sätet kohaldatakse vahet tegemata kõikide tolliprotseduuride suhtes.

52. See analüüs on kooskõlas tolli volitustega deklaratsiooni aktsepteerimise ja kauba vabastamise osas. Kui deklaratsiooni aktsepteerimisest saab toll keelduda üksnes juhul, kui *ei ole täidetud* tolliseadustiku artiklis 62 kehtestatud *vormilised tingimused*, [15] siis kauba vabastamisest võib toll keelduda kõikidel juhtudel, mil ei ole täidetud tolliprotseduurile suunamise sisulised tingimused.

12 — Vt 15. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-138/10: DP grup (EKL 2011, lk I-8369, punkt 35).

13 — *Ibidem*, punktid 36 ja 39.

14 — Viidatud eespool, punkt 45.

15 — Vt ka tolliseadustiku artikkel 77, mis puudutab automaatse andmetöötlussüsteemi abil esitatud tollideklaratsioone.

53. Üks näide deklaratsiooni aktsepteerimise ja kauba vabastamise vahelise aja ärakasutamisest on see, kui toll nõuab tagatise esitamist või vajadusel juba kindlaks määratud tagatise suurendamist. Kui neid tingimusi ei täideta, võidakse kauba vabastamisest keelduda.

54. Seda, et tolliprotseduur algab transiidi korral just kauba vabastamisega, näitab ka asjaolu, et käendaja vastutus tekib tagatisega kaetud transiidi eesmärgil kauba vabastamisega.

55. Ma arvan seega nagu komisjongi, et kaup, millega on tegemist põhikohtuasjas, suunati ühenduse välistransiidiprotseduurile alles selle vabastamise hetkel 7. novembril 2007.

56. Enne kokkuvõtte tegemist tahaksin tulla tagasi eespool viidatud kohtuotsuse D. Wandel juurde.

57. Viimati viidatud kohtuasjas oli tegemist ühendusevälise kauba deklareerimisega vabasse ringlusse lubamiseks. Kohtuotsuses D. Wandel[16] tuvastas Euroopa Kohus, et see kaup saab ühenduse kauba staatuse alles hetkel, mil on kohaldatud kaubanduspoliitilisi meetmeid, kõik muud kauba importimise puhul ette nähtud formaalsused on täidetud ja seaduse järgi tasumisele kuuluvat imporditollimaksu on mitte üksnes kohaldatud, vaid see on ka tasutud või selle tasumine on tagatud.

58. Seejärel täpsustas Euroopa Kohus,[17] et kuigi tollideklaratsiooni esitamine ja selle viivitamatu aktsepteerimine vastavalt tolliseadustiku artikli 59 lõikele 1 ja artiklile 63 kuuluvad vaieldamatult eespool nimetatud formaalsuste hulka, tuleb samasuguseks formaalsuseks pidada ka meetmeid, millele on osutatud tolliseadustiku artiklis 68, millega on tollile eelkõige antud õigus vaadata aktsepteeritud deklaratsioonide kontrollimisel kaup läbi ja võtta sellest analüüsiks või üksikasjalikuks läbivaatamiseks proove ja näidiseid.

59. Euroopa Kohus järeldas seega,[18] et kuna tolliseadustiku artikli 79 esimese lõigu kohaselt on vabasse ringlusse lubamise eesmärk anda ühendusevälisele kaubale ühenduse kauba staatus, tuleb tolliseadustiku artikli 4 punktis 20 määratletud kauba vabastamist pidada üheks nendest formaalsustest, mis tuleb imporditud kauba nõuetekohaseks vabasse ringlusse lubamiseks täita.

60. Arvan, et Euroopa Kohtu arutluskäigu võib *mutatis mutandis* üle kanda praegusele kohtuasjale, mis käsitleb ühenduse välistransiidiprotseduuri: tollideklaratsiooni esitamine ja selle viivitamatu aktsepteerimine vastavalt tolliseadustiku artikli 59 lõikele 1 ja artiklile 63 kuuluvad vaieldamatult nende formaalsuste hulka, mis tuleb täita kauba ühenduse välistransiidiprotseduurile suunamiseks, sest selle protseduuri kohaldamiseks nõutakse nende formaalsuste täitmist. Seda tolliprotseduuri ei kohaldata siiski vaid deklaratsiooni aktsepteerimise alusel. Kõnesoleva tolliprotseduuri kohaldamine eeldab lisaks, et pädev asutus on kauba vabastanud.

61. Tollile esitatud kauba kohta, mida soovitakse tolliprotseduurile suunata, tuleb esitada sellele tolliprotseduurile vastav tollideklaratsioon, mida tehakse kahe eraldi, kuid omavahel seotud toiminguga.[19]

62. Kõigepealt deklaratsiooni aktsepteerimine, mis on automaatne toiming, sest deklaratsioon – mis tavaliselt esitatakse elektrooniliselt – aktsepteeritakse niipea, kui see on täielik ja sisaldab kogu nõutud teavet.

16 — Viidatud eespool, punkt 36.

17 — *Ibidem*, punkt 37.

18 — *Ibidem*, punkt 38.

19 — Vt tolliseadustiku artiklid 50 ja 59.

63. Kui aktsepteerimisetapp on läbi, järgneb teiseks kauba vabastamise toiming, mille puhul on tollil laiem kaalutlusruum. Aktsepteerimine näitab, et tollil on nüüd olemas kogu algteave, mida on vaja, et teha asjakohasel juhul vajalikud kontrollimised ja määrata tarvidusel kindlaks kauba vabastamise konkreetsed tingimused.

V. Ettepanek

64. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hoge Raad der Nederlandeni esitatud eelotsuse küsimusele järgmiselt:

Ühendusevälisele kaubale, millel on „ajutiselt ladustatud" kauba staatus ja mis on deklareeritud ühenduse välistransiidiprotseduurile suunamiseks, on määratud tollikäitlusviis nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92 – millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (muudetud nõukogu 20. novembri 2006. aasta määrusega nr 1791/2006) – artikli 50 tähenduses siis, kui deklaratsioon on aktsepteeritud ja kaup vabastatud.